

**Gemeente
Haarlem**

Meerwijk

Samen maken we meer in minder tijd

Zodat er meer tijd overblijft

Om te zien hoe de wijk

De wereld bekijkt

Het is maar hoe je het bekijkt

Cultuur, sport, welzijn

Uiteindelijk blijft Meerwijk prioriteit.

Dus laten we daarop prioriteren

Hoe we kennismaken of kennis maken

En welke lessen we daarvan leren.

Zijn we er klaar voor om lering te trekken?

Te kijken naar onze gebreken en gebrek?

Zodat we met deze eerste stapjes

Onze daadwerkelijke stappen kunnen zetten?

We elkaar kunnen raken

Niet meer hoeven te missen

Beginnen we vandaag aan de toekomst

Met het stellen van vragen van gister

Zo creëren we een voedzame bodem

Voor later

Waar Meerwijkers kunnen aarden

Zo geven we tezamen

Meerwijk meer waarde.

M.W.

Wijkaanpak Meerwijk

2023 - 2026

7 februari 2023

Inhoud

1.	Inleiding	3
	1.1 Aanleiding	3
	1.2 Richting voor een derde wijkaanpak	3
	1.3 Keuze voor Meerwijk	3
2.	Keuze voor Meerwijk	5
	2.1 Sociale weerbaarheid	6
	2.2 Leefbaarheid en veiligheid	6
	2.3 Signalen van ondermijning	7
	2.4 Momentum fysiek domein	7
3.	Uitgangspunten	8
	3.1 Start van de wijkaanpak	8
	3.1.1 Verbeteren leefbaarheid en veiligheid	8
	3.1.2 Versterking sociale weerbaarheid	9
	3.1.3 Verbetering fysieke domein	9
	3.1.4 Versterking onderlinge samenwerking	9
4.	Tot slot	11
	4.1 Vervolgproces	11
	4.2 Sturing	11

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Een wijkaanpak is een samenhangende aanpak in een wijk waar sprake is van een optelsom van uitdagingen op het gebied van het fysiek-, sociaal- en veiligheidsdomein. Wijkaanpakken hebben tot doel de veiligheid en leefbaarheid in een wijk te versterken. Haarlem kent op dit moment twee wijkaanpakken: wijkaanpak Lelie in Noord (sinds 2015) en wijkaanpak Rozenprieel in Zuid-West (sinds 2017). In het coalitieakkoord 2022-2026 is ruimte gemaakt voor een derde wijkaanpak in Haarlem¹.

1.2 Richting voor een derde wijkaanpak

De ervaring met de bestaande wijkaanpakken in Haarlem leert dat de aanleiding voor het starten van een wijkaanpak verschillend kan zijn. Rode draad is het bestaan van problemen op zowel het veiligheids- als het sociaal en fysiek domein. Daarnaast is gebleken dat een belangrijke succesfactor voor een effectieve wijkaanpak 'momentum' vanuit het fysiek domein is. Als verschillende partners aan de slag gaan met fysieke investeringen in de wijk brengt dit middelen met zich mee, en ook een 'natuurlijk moment' voor de gemeente en haar partners om intensief in contact te zijn met de wijk. In het Rozenprieel waren dit bijvoorbeeld woningcorporatie Ymere die de eigen woningen aan ging pakken in combinatie met de brede aanpak van funderingsproblematiek en de aanpak van het centrale plein in de wijk. Samen met urgentie vanuit het veiligheids- en sociaal domein kan dit tot momentum leiden voor een brede integrale aanpak. Ook komt uit diverse onderzoeken naar voren dat ondermijnende criminaliteit een voedingsbodemp vindt in wijken met kwetsbare inwoners en ondernemers. Waar armoede, schulden en gezondheidsproblemen zich opstapelen is het risico groter dat georganiseerde criminaliteit goed gedijt. Daarom is bij de keuze voor een derde wijkaanpak gekeken naar de meest Haarlemse kwetsbare wijken.

1.3 Keuze voor Meerwijk

Het college besluit om de komende jaren extra te investeren in de leefbaarheid en veiligheid van Meerwijk. Meerwijk is een kwetsbare wijk met veel potentie. Meerwijkers ervaren in vergelijking tot andere Haarlemmers meer sociaaleconomische problemen. De afstand tussen de inwoners van Meerwijk en de overheid is groot. Zowel de politie als partners in het sociaal domein geven aan dat zij het moeilijk vinden om met de inwoners van Meerwijk in contact te komen. Ook spelen er problemen met leefbaarheid en zijn er signalen over ondermijning in Meerwijk.

De gemeente investeert de komende jaren fors in de openbare ruimte van Meerwijk. Wegen worden vervangen, de riolering wordt vernieuwd en de wijk wordt vergroend. Ook wordt in Meerwijk, als eerste wijk van Haarlem, een warmtenet aangelegd. Het centrale winkelcentrum Schalkwijk, dat onder Meerwijk valt, is volop in ontwikkeling met de komst van nieuwe winkels en

¹ Citaat uit het coalitieakkoord: *Ondermijning is een gevaar voor de samenleving en we blijven ons, in goede samenwerking met de politie en het Openbaar Ministerie volop inzetten om dit tegen te gaan. We gaan door met de wijkaanpak Rozenprieel en we reserveren extra geld voor een wijkaanpak om de leefbaarheid ook in een andere wijk te versterken. Dit plan stellen we samen op met bewoners, maatschappelijke organisaties en woningcorporaties. Hierin komt extra aandacht voor veiligheid, welzijn, laaggeletterdheid en gelijke kansen.*

horecazaken. Deze ontwikkelingen hebben een grote impact op het dagelijks leven van de inwoners in Meerwijk, maar bieden ook een unieke kans om samen met onze ketenpartners en Meerwijkers met de wijk aan de slag te gaan. Daarom starten we samen met onze ketenpartners een wijkaanpak in Meerwijk. Met deze wijkaanpak willen we van Meerwijk een veiligere en fijnere wijk maken.

In hoofdstuk 2 wordt nader uitgelegd op basis van welke informatie is gekozen voor Meerwijk. In hoofdstuk 3 worden de actielijnen van het plan van aanpak uitgezet. In hoofdstuk 4 wordt tenslotte geschetst op welke wijze het college de raad informeert over de voortgang.

Wijkaanpak Lelie

Aanleiding voor de wijkaanpak Lelie was in 2015 de constatering dat er in delen van de Transvaalbuurt, de Patrimoniumbuurt en de Frans Halsbuurt sprake was van de aanwezigheid van malafide ondernemers met een grote negatieve impact op de veiligheid en leefbaarheid in het gebied. Behalve de vestiging van hun ondernemingen waren sommige ondernemers ook woonachtig in het gebied of bezaten en verhuurden zij één of meerdere panden. Hun invloed op de wijk was dan ook groot. In eerste instantie is er samen met politie, OM en belastingdienst een repressieve aanpak gestart gericht op deze malafide ondernemers. Hierna is een bredere integrale aanpak gestart gericht op het creëren van een eerlijk en integer ondernemersklimaat; een veilige woon- en leefomgeving en revitalisering van het gebied.

Wijkaanpak Rozenprieel

Aanleiding voor de wijkaanpak Rozenprieel in 2017 was de negatieve invloed van enkele dominante bewoners in de wijk. Er hadden vervelende incidenten plaatsgevonden, waaronder vandalisme, bedreiging en brandstichting en er was een concentratie van criminele activiteiten in bepaalde delen van de wijk. Doordat veel bewoners een zwakke sociaaleconomische positie hadden was er weinig weerbaarheid. Er waren ook problemen in het fysieke domein: veel woningen hadden een fundering die in zeer slechte staat was, en er was door de hoge mate van verstening sprake van hittestress. De aanpak richt zich op vier doelen: het verbeteren van de woonkwaliteit, het tegengaan van ondermijning en verbeteren van leefbaarheid, het vergroten van de weerbaarheid van bewoners en het verbeteren van de fysieke leefomgeving.

2. Keuze voor Meerwijk

Er is een aantal Haarlemse wijken dat op basis van de cijfers en statistieken, meldingen, maar ook op basis van informatie van de mensen uit de wijk in aanmerking komt voor een wijkaanpak. Bij deze vergelijking is gebruik gemaakt van informatie afkomstig van wijkagenten, jongerenwerkers, bewonersorganisaties, woningcorporaties en welzijnswerkers. Ook is gekeken naar cijfers. Op basis van al deze gegevens hebben we wijken vergeleken met elkaar. Hieronder staat een aantal belangrijke indicatoren op een rijtje.

Met de mogelijkheid voor één extra wijkaanpak is de keuze op Meerwijk gevallen. Dit besluit is genomen op basis van de informatie over de kwetsbaarheid van de inwoners van Meerwijk gecombineerd met het feit dat het centrale winkelcentrum onder Meerwijk valt en van invloed is op heel Schalkwijk. Ook is in Meerwijk op dit moment het meeste sprake van momentum gezien de grote fysieke ontwikkelingen de komende jaren. De leerpunten, kennis en ervaring die we hier opdoen, gaan we gedurende de aanpak op termijn ook voor de andere wijken gebruiken.

	Slachthuisbuurt	Boerhaavewijk	Europawijk	Meerwijk
Aantal inwoners	5715	7975	9860	8570
Aantal woningen	3095	3300	5008	3799
Gemiddelde WOZ waarde	309.000	289.000	248.000	248.000
Aandeel sociale huurwoningen	69%	48%	51%	76%
Huishoudens onder of op sociaal minimum	10%	11,8%	10,90%	14%
Gemiddeld inkomen per inwoner	24.800	23.200	23.800	19.750
Percentage jongeren jeugdzorg	10,20%	7,3%	9,4%	8,2%
Percentage inwoners WMO	8,7%	7,6%	10%	10,7%
Percentage laag opgeleid ¹	34,9%	33,7%	38,8%	43,3%
Percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt	4,0%	6,2%	5%	4,7%
Gemiddeld cijfer leefbaarheid eigen buurt	7,3	6,8	7,1	6,8

2.1 Sociale weerbaarheid

In Meerwijk wonen kwetsbare Haarlemmers. Inwoners van Meerwijk hebben ten opzichte van de rest van Haarlem een zeer kwetsbare sociaaleconomische positie. De wijk heeft in verhouding met andere wijken in Haarlem het grootste aandeel sociale huurwoningen (76%), het grootste aandeel inwoners met een inkomen op of onder het sociaal minimum (14%) en het laagste gemiddelde jaarlijks inkomen per inwoner (EUR19.750,-). Meer dan 10% van de inwoners doet wegens onvoldoende zelfredzaamheid een beroep op ondersteuning vanuit de WMO. Ook zijn inwoners van Meerwijk relatief lager opgeleid dan de rest van de inwoners van Haarlem². Het vermoeden is dat bij een deel van de Meerwijkers sprake is van laaggeletterdheid.

Meerwijkers ervaren in vergelijking tot andere Haarlemmers ook minder betrokkenheid bij hun burens en de buurt. Daarnaast zijn zij vaker slachtoffer van criminaliteit³. Ook de afstand tussen de inwoners van Meerwijk en de overheid lijkt groot. De politie geeft aan dat zij het moeilijk vinden om met de inwoners van Meerwijk in contact te komen. Veel problemen lijken binnenshuis te worden opgelost. Ook het sociaal wijkteam van Meerwijk ervaart veel wantrouwen vanuit de inwoners. De lockdown-periodes hebben hier een negatieve invloed op gehad. De afgelopen maanden is er hard gewerkt om relaties weer te herstellen.

2.2 Leefbaarheid en veiligheid

Meerwijkers geven in gesprekken met de gemeente aan dat ze fijn wonen in Meerwijk en er graag willen blijven wonen. Zij beoordelen de leefbaarheid van hun wijk echter met een laag rapportcijfer ten opzichte van andere Haarlemmers. Zij vinden dat hun buurt achteruitgaat en ervaren weinig sociale cohesie met hun wijkgenoten. Ook is er veel overlast in Meerwijk en voelen Meerwijkers zich relatief onveilig in hun buurt dan andere Haarlemmers.

De politie, bewoners en ondernemers zien in Meerwijk veel jeugdoverlast, zowel rond het centrale winkelcentrum als in de woonwijk. Jongeren laten afval achter, veroorzaken geluidsoverlast en uiten zich intimiderend naar ondernemers en buurtbewoners. Er is het vermoeden dat een deel van hen zich bezighoudt met het dealen van harddrugs. Om de overlast in het centrale winkelcentrum aan te pakken is dit gebied recent aangewezen als gebied waar een verblijfsontzegging kan worden opgelegd. Ook is besloten om tijdelijk cameratoezicht in te stellen op de Casablancastraat. Vanuit handhaving en politie, maar ook vanuit de partners uit het jeugd domein is extra aandacht voor deze locaties.

De bereidbaarheid om overlast en criminaliteit bij handhaving en politie te melden is laag onder inwoners van Meerwijk. Er lijkt sprake van weinig betrokkenheid bij de buurt in combinatie met een angst om te melden. Ook mist er bij veel inwoners kennis van welke instantie wat doet, en wat men van de overheid mag verwachten. In Meerwijk wordt bijvoorbeeld veel overlast ondervonden van verkeerd aangeboden grofvuil en afval. Dit probleem kost handhaving veel tijd en zorgt voor verloedering van de buurt.

² Laag onderwijs omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het VMBO, de eerste 3 leerjaren van HAVO of VWO en de entreeopleiding, de voormalige assistentenopleiding (MBO1) of het praktijkonderwijs.

³ Veiligheidsmonitor 2021

2.3 Signalen van ondermijning

De gemeente ontvangt, in vergelijking met andere wijken in Haarlem, relatief veel ondermijningssignalen over inwoners en ondernemers in Meerwijk. Deze signalen gaan zowel over locaties en inwoners van de woonwijk, als over locaties en ondernemers in het centrale winkelcentrum. Ook zijn er signalen van fraude met betrekking tot zorgelden (PGB) in deze wijk. Signalen over ondermijning worden opgepakt vanuit de ondermijningsaanpak. Zo is er begin 2022 in het winkelcentrum een shisha lounge door de burgemeester gesloten wegens het aantreffen van een grote hoeveelheid harddrugs. De politie geeft aan dat zij door de lage meldingsbereidheid onder Meerwijkers en het lage vertrouwen in de overheid onvoldoende zicht hebben op wie er in Meerwijk wonen en wat er zich daar afspeelt.

2.4 Momentum fysiek domein

De fysieke inrichting van Meerwijk is toe aan groot onderhoud. Veel wegen en stoepen zijn verzakt. Ook de riolering moet vernieuwd worden. De gemeente gaat het openbaar groen en de speelplekken verbeteren. Onder andere in het project "IVORIM" wordt hier de komende jaren aanzienlijk op geïnvesteerd. Volgend jaar start de uitvoering. En ook de aanleg van het Aziepark voegt veel toe aan de wijk. Meerwijk is daarnaast een van de eerste wijken waar een warmtenet wordt aangelegd voor de aanwezige corporatiewoningen. Ook voor de andere woningen wordt onderzocht wat de beste duurzame warmteoplossingen zijn. Ook Elan Wonen gaat aan het werk in de wijk. Op twee locaties gaan zij nieuwbouw realiseren. En in een bestaand complex worden woningen toegevoegd door het realiseren van een extra woonlaag en het aanleggen van extra tussenwoningen.

3. Uitgangspunten

Met en voor Meerwijk

Waar problemen altijd een aanleiding zijn voor het starten van een wijkaanpak, maken we voor een duurzame verbetering van een wijk vooral gebruik van de krachten die aanwezig zijn in een wijk. Het is belangrijk dat de aanpak vooral zoveel mogelijk gedragen wordt door de wijk zelf. Samen met Meerwijkers zoeken we naar interventies en activiteiten die passen in de aanpak om de leefbaarheid en veiligheid van de wijk te verbeteren.

Integrale aanpak

Binnen de wijkaanpak wordt samengewerkt tussen professionals in het sociaal- veiligheids- en fysieke domein. Dat betekent dat naast handhaving en politie ook partijen als het sociaal wijkteam, welzijnswerk, onderwijs, jongerenwerk en de woningbouwcorporaties een belangrijke rol hebben in de aanpak. Ook intern zullen collega's van het veiligheids- sociaal en fysieke domein betrokken zijn.

Focus

Met een aanpak waarbij verschillende domeinen en partijen betrokken zijn is er het risico dat veel tegelijk gebeurt, en Meerwijkers het gevoel krijgen dat de wijkaanpak over ze heen gaat. Het gaat uiteindelijk om het versterken van de wijk en haar bewoners. In de aanpak en prioriteitsstelling kiezen we daarom voor focus op concrete plannen die onderlinge samenhang hebben en een duidelijke relatie hebben tot de ervaren problemen in Meerwijk.

3.1 Start van de wijkaanpak

Voor de wijkaanpak wordt een plan van aanpak gemaakt langs vier pijlers. De hoofddoelen voor de wijkaanpak zijn:

1. We verbeteren de leefbaarheid en veiligheid in Meerwijk en pakken signalen van ondermijning aan.
2. We versterken de sociale weerbaarheid van inwoners en ondernemers uit Meerwijk. Ook vergroten we de sociale cohesie.
3. We verbeteren de fysieke leefomgeving zodat deze schoon, heel en veilig is.
4. We versterken de samenwerking tussen de verschillende organisaties in de wijk verbeteren de samenhang tussen de verschillende programma's.

Met deze hoofddoelen willen **we van Meerwijk een veiligere, duurzame en fijnere wijk maken waar de inwoners de kans krijgen om hun talent in te zetten, door voldoende ontwikkelkansen aan te bieden.**

3.1.1 Verbeteren leefbaarheid en veiligheid

We willen meer zicht op de verschijningsvormen van ondermijning in Meerwijk. Hiervoor zetten we in op het vergroten de kennis onder bewoners, ondernemers en ketenpartners van wat ondermijnende criminaliteit in kan houden en welke signalen relevant zijn om bij de gemeente en politie te melden. Ook waarborgen we dat snel en - daar waar mogelijk - zichtbaar op signalen gereageerd wordt zodat het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de overheid vergroot wordt en de meldingsbereidheid toeneemt.

Daarnaast versterken we de leefbaarheid in Meerwijk. We onderzoeken wat ervoor nodig is om de aanpak van jeugdoverlast in Meerwijk nog effectiever te maken, en welke mogelijkheden er zijn om te voorkomen dat jongeren overlast veroorzaken of het criminele pad op gaan. We zetten in op het tegengaan van overlast en verloedering van het straatbeeld. De focus ligt hierbij op afval; middels een strategie van voorlichting in combinatie met handhaving zetten we in op een schoner Meerwijk.

3.1.2 Versterking sociale weerbaarheid

Vanuit het sociaal domein ligt de focus op drie speerpunten:

- **Bestaanszekerheid herstellen**
We zorgen voor voldoende inkomen, het wegnemen van geldzorgen en geldstress, een geschikte woning en een veilige leefomgeving. Vanuit deze basis is meedoen mogelijk. Samen met een mensgerichte benadering voorkomen we zo onnodig leed en oplopende kosten.
- **Kanselijkheid vergroten**
We kiezen voor die mensen die ons het hardste nodig hebben. We investeren in een kansrijke start voor kinderen. We hebben extra aandacht voor de positie van jongeren en jongvolwassenen. Inwoners voor wie kansen niet vanzelfsprekend zijn, bieden we gericht ondersteuning.
- **Gezond leven mogelijk maken**
We werken over alle beleidsterreinen vanuit positieve gezondheid. We investeren in een gezonde omgeving en stimuleren gezond leven. Voor wie niet gezond is of wordt bieden we ondersteuning op alle levensgebieden.

Daarnaast laat een eerste inventarisatie onder bewoners en organisaties die werken in Meerwijk zien dat er behoefte is om de sociale cohesie van Meerwijkers te versterken. In het buurtcentrum op het Da Vinciplein komt over het algemeen een specifieke groep mensen in het ontmoetingsgedeelte en bij de buurtactiviteiten. Een meer divers aanbod kan mensen met meer verschillende achtergronden aantrekken. Ook de uitstraling van het gebouw kan daar een bijdrage aan leveren.

3.1.3 Verbetering fysieke domein

De openbare ruimte van Meerwijk is aan vernieuwing toe. Daar wordt de komende jaren aan gewerkt in het project "integrale inrichting openbare ruimte in Meerwijk" (IVORIM). De straten voldoen niet meer aan de huidige eisen en gaan er heel anders uitzien. Daarnaast wordt er gewerkt aan een duurzame warmteoplossing. De uitvoering biedt kansen voor de wijkaanpak. Qua aanwezigheid in het gebied, maar uiteraard ook middelen die worden ingezet in het gebied. Ook biedt de SROI van de uitvoeringpartners hier kansen voor de wijk. Naast dat er nieuwe woningen worden toegevoegd die kansen voor een wooncarrière mogelijk maken. Er wordt op ingezet dat de werkzaamheden plaatsvinden in optimale samenhang en in de context van de wijk.

3.1.4 Versterking onderlinge samenwerking

Al eerder is geconstateerd dat er veel aanbod is en veel partijen in Meerwijk werken, maar dat het onderlinge verband soms ontbreekt. Daarom is in de wijkaanpak veel aandacht voor het versterken van de onderlinge samenwerking. Dan kunnen activiteiten en programma's beter bij alle inwoners van Meerwijk terecht komen en meer tot hun recht komen. Hiervoor wordt, naast de bestaande gebiedsverbinder van Schalkwijk, een coördinator wijkaanpak aangesteld. Deze coördinator zet zich in voor het creëren van gedeelde visies, het formuleren van duidelijke doelen en het creëren en stimuleren van onderling vertrouwen. De coördinator is een extra gebiedsverbinder specifiek voor Meerwijk. Hij of zij spreekt zowel de taal van de verschillende professionals als die van de Meerwijkers. Het is iemand die aanwezig is in de wijk, die vastgelopen structuren kan doorbreken, die vasthoudend is als het gaat om de verbinding tussen de leefwereld en de systeemwereld en die

tegelijktijdig begrijpt welke gevoeligheden er kunnen liggen. Continuïteit van zowel deze persoon als andere sleutelfiguren in de wijk is essentieel. Er wordt een concreet plan van aanpak opgesteld waarin al deze aspecten naar voren komen.

4. Tot slot

4.1 Vervolgproces

De komende maanden wordt er een plan van aanpak uitgewerkt en komt er een coördinator om de verschillende acties en de samenwerking met de betrokken ketenpartners te coördineren en op te starten. Mocht blijken dat voor een bepaald beleidsonderdeel extra middelen nodig zijn, dan wordt dit in bestuurlijke besluitvorming gebracht.

Jaarlijks wordt de raad geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van de wijkaanpak middels een voortgangsrapportage.

4.2 Sturing

Bestuurlijk opdrachtgever voor deze wijkaanpak is burgemeester Wienen. Er wordt een bestuurlijke stuurgroep geformeerd met daarin naast de bestuurlijk opdrachtgever ook andere betrokken portefeuillehouders. Deze stuurgroep wordt op termijn mogelijk uitgebreid met bestuurders van relevante ketenpartners.

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem,
7 februari 2023

Tekst: Merel Vendel, Moira Faber, Mirjam Boxhoorn

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

[haarlem.nl](https://www.haarlem.nl)